

ALL IN EDUCATION

Inclusive Teaching Methodologies

ALL IN EDUCATION – Inklusiivisen opetuksen menetelmät Erasmus+ KA2 -hanke

Anne Eteläaho
Opiskelijahuollon koordinaattori
Ammattikampus / KPEDU
2025

1. Johdanto

2. Inklusiivisen opetuksen rooli

3. Italian kansallinen konteksti

4. Suomen kansallinen konteksti

5. Hollanti

6. Espanja

7. Kreikka

8. Yhteenveto

1. Johdanto

Tämä raportti on osa **ALL IN EDUCATION** -projektia (Erasmus+, KA2). Projektin tavoitteena on edistää **inklusiivista opetusta** eli opetusta, joka huomioi kaikki oppijat. Raportissa tarkastellaan viiden maan käytäntöjä: **Italia, Suomi, Alankomaat, Kreikka ja Espanja**. Siinä kerrotaan, millaisia opetustapoja, strategioita ja haasteita näissä maissa liittyy inklusioon.

Inklusiivinen koulutus perustuu siihen ajatukseen, että **oppijoiden erilaisuus on vahvuus**, ei ongelma. Oppilaiden erot voivat liittyä esimerkiksi:

- toimintakykyyn tai vammaisuuteen
- kieleen ja kulttuuriin
- sosiaaliseen taustaan
- oppimisen tapoihin

Inklusiiviset menetelmät auttavat rakentamaan oppimisympäristöjä, joissa **kaikilla oppilailla on mahdollisuus oppia ja osallistua**.

Raportti perustuu lainsäädäntöön, tutkimukseen ja esimerkkeihin koulujen arjesta. Mukana on pedagogisia malleja, kuten:

- **samanaikaisopetus (co-teaching)**
- **Universal Design for Learning (UDL)**
- **oppimisen tukeminen teknologian avulla**
- **kulttuurisesti sensitiivinen opetustapa**
- **yhteistoiminnallinen oppiminen**

Raportti tarjoaa tietoa ja käytännön esimerkkejä opettajille, rehtoreille ja muille koulutuksen toimijoille.

2. Inklusiivisen opetuksen rooli

Inklusiivinen opetus on keskeinen osa nykyaikaista koulutusta. Ajatuksena on, että koulujen tulee olla paikkoja, joissa **kaikki oppilaat voivat osallistua ja oppia omista lähtökohdistaan**, ilman että heitä erotellaan tai syrjäytetään.

Keskeiset periaatteet:

1. Oppiminen kuuluu kaikille

Integroituminen (oppilas siirretään tavalliseen luokkaan) ei vielä riitä. Inklusio tarkoittaa, että **koko koulun toimintaa muutetaan niin, että erilaiset oppilaat voivat oppia yhdessä**.

2. Oppijoiden erilaisuutta kunnioitetaan

Oppilaiden erot nähdään luonnollisina. Opetuksen tulee olla:

- joustavaa
- muunneltavaa
- osallistavaa

3. Oppimisessa huomioidaan erilaiset tavat oppia

Hyvä esimerkki tästä on **UDL-malli**, joka tarjoaa:

- monia tapoja oppia (kuvat, teksti, puhe, toiminta)
- monia tapoja näyttää osaaminen
- monia tapoja motivoitua

4. Opetus suunnitellaan estämään oppimisen esteet

Sen sijaan, että korostetaan oppilaan puutteita, pohditaan:

👉 *"Miten voimme muuttaa oppimisympäristöä, jotta oppilas onnistuu?"*

5. Opettajien yhteistyö

Inklusiivinen opetus tehdään yhdessä:

- yleisopettajat
- erityisopettajat
- koulunkäynninohjaajat
- oppilashuolto
- perheet

Yhteistyö vähentää eriytymistä ja tukee kaikkien oppimista.

6. Arviointi on oppimista tukevaa

Arvioinnin tavoitteena ei ole rangaista oppilasta puutteista, vaan:

- vahvistaa oppimista
- seurata kehitystä
- antaa palautetta, joka auttaa eteenpäin

7. Emotionaalinen hyvinvointi on osa oppimista

Oppiminen onnistuu paremmin, kun:

- oppilaalla on myönteisiä kokemuksia
- hän tuntee olonsa turvalliseksi ja hyväksytyksi
- opetus tukee tunteiden käsittelyä

3. ITALIAN KANSALLINEN KONTEKSTI JA INKLUSIIVISET OPETUSMENETELMÄT

Italian koulutusjärjestelmä lyhyesti

Italian koulutusjärjestelmä perustuu kahteen periaatteeseen:

- **subsidiariteetti:** päätöksiä tehdään mahdollisimman lähellä käyttäjiä, esimerkiksi paikallisella tasolla
- **koulujen autonomia:** kouluilla on oikeus järjestää opetusta ja toimintaa joustavasti

Kuka tekee mitä?

- Valtio: säättää yleiset opetusta koskevat lait ja määrittää minimipalvelut, jotka tulee taata kaikkialla Italiassa.
- Alueet (regionit): päättävät esimerkiksi varhaiskasvatuksen, koulukalenterin ja ammatillisen koulutuksen toteutuksesta.

Koulutuksen rakenne

1. Varhaiskasvatus 0–6 v (ei pakollinen)

- 0–3 v: kunnalliset tai yksityiset päivähoitopaikat
- 3–6 v: esiopetus

2. Ensimmäinen koulutusaste (6–14 v)

- alakoulu 5 vuotta
- yläkoulu 3 vuotta

3. Toinen aste (14–19 v)

- lukio, tekninen tai ammatillinen koulutus (5 vuotta)
- vaihtoehtona alueiden järjestämä 3–4-vuotinen ammatillinen koulutus (VET)

4. Korkeakoulu

- yliopistot, taidekorkeakoulut (AFAM) ja ammattikorkeaa vastaavat ITS-instituutit

Koulupakko

- Koulupakko kestää **10 vuotta**, 6–16-vuotiaaksi saakka.
- Lisäksi nuorilla on oikeus saada koulutusta vähintään 12 vuotta tai suorittaa ammatillinen tutkinto 18 ikävuoteen mennessä.

Inklusio Italiassa

Perusperiaate

Koulutus kuuluu kaikille: sekä italialaisille että EU- ja EU:n ulkopuolisille lapsille. Opetus on maksutonta ja kaikilla on oikeus saada tukea, jos sitä tarvitaan.

Tuki voi liittyä:

- vammaan
- oppimisvaikeuksiin
- kielellisiin haasteisiin (maahanmuuttajat)
- sosiaalsiin ja taloudellisiin vaikeuksiin
- pitkäaikaissairauteen, sairaalahoidon tarpeeseen tai vangittuna opiskeluun

Aikuisille on erillinen järjestelmä (CPIA-keskukset), jotka tarjoavat mm. lukutaito- ja kielikoulutusta.

Inklusion kehitys Italiassa – lyhyt historia

Italia on Euroopan edelläkävijöitä inklusiolainsäädännössä.

Tärkeimmät vaiheet

- **1948**
Perustuslaki takaa koulutuksen myös vammaisille.
- **1971 – Laki 118**
Ensimmäinen askel kohti integroitua opetusta.
- **1977 – Laki 517**
Perusti **tukiopetuksen** ja vahvisti ajatusta, että oppilas kuuluu tavalliseen luokkaan.
- **1987**
Korkein oikeus vahvisti oikeuden inklusioon kaikilla koulutusasteilla.
- **1992 – Laki 104**
Ensimmäinen laaja vammaislaki: poisti erityisluokat, vahvisti yksilöllisen opetuksen.
- **2000 – Laki 62**
Myös yksityiskoulut veloitettiin ottamaan vastaan vammaisia oppilaita.
- **2010 – Laki 170 (DSA)**
Tunnusti lukivaikeudet (dysleksia), kirjoittamisen ja matematiikan oppimisvaikeudet → käyttöön **PDP** (henkilökohtainen oppimissuunnitelma).
- **2012 – BES-direktiivi**
Laajensi tuen koskemaan kaikkia oppilaita, joilla on *tilapäisiä tai pysyviä* oppimisen tarpeita.
- **2015 → 2019 – Uudet lait (107/2015, 66/2017, 96/2019)**
Siirtivät painopisteen pois "diagnooseista" kohti **toimintakykyä** (ICF-malli).
Vahvistivat yhteistyötä, PEI-asiakirjan uudistusta ja koulujen tiimityötä.
- **COVID-pandemia**
Etäopetus paljasti puutteita, mutta lisäsi digitaalisten apuvälineiden käyttöä.
- **2020–2023**
Lisättiin resursseja, uudistettiin PEI-malli, kehitettiin tukihenkilöstöä ja opettajien koulutusta.

Yhteenveto: Italia pyrkii kohti yhä inklusiivisempaa, joustavampaa ja yhteisöllisempää koulua.

Kansainväliset ja eurooppalaiset viitekehykset

Raportissa listattiin paljon kansainvälisiä asiakirjoja (YK, WHO, EU).
Selkokielisesti niiden viesti on:

- 👉 **Kaikilla ihmisillä on oikeus osallistua yhteiskuntaan ja saada koulutusta ilman syrjintää.**
- 👉 **Vamma ei ole vain yksilön ominaisuus, vaan syntyy ympäristön esteistä.**
- 👉 **Koulujen tulee muuttaa toimintatapojaan, ei oppilaan.**

Tärkeimpiä dokumentteja ovat mm.:

- **YK:n ihmisoikeuksien julistus (1948)**
 - **Salamancan julistus (1994)** – inklusion perusperiaatteet
 - **YK:n vammaissopimus (2006)** – täysi oikeus koulutukseen
 - **WHO:n ICF-malli (2001)** – vamma ymmärretään toimintakyvyn ja ympäristön suhteena
 - **EU:n perusoikeuskirja (2000)** – kieltää syrjinnän
 - **Euroopan vammaisstrategia 2010–2020**
-

Erityisen tuen rakenteet Italiassa (VET ja opiskelu käytännön oppilaitoksissa)

Raportissa käsiteltiin erityisesti **Piemonten alueen mallia**, joka toimii hyvin työelämälähtöisissä oppilaitoksissa (leFP-järjestelmä).

Kolme oppilasryhmää

1. **Oppilaat, joilla on "lievä toimintakyvyn vaje"**
 - virallinen diagnoosi
 - oikeus PEI-suunnitelmaan
 - enintään 170 tuntia tukea vuodessa
2. **Oppilaat, joilla on EES/BES**
 - esim. ADHD, kielelliset vaikeudet, sosiaalinen eristäytyminen (hikikomori), maahanmuuttajat
 - tukea 50 tuntia vuodessa
 - PDP-suunnitelma
3. **Oppilaat, joilla on DSA (lukivaikeudet jne.)**
 - ei tukitunteja
 - pakollinen PDP ja kompensoivia apuvälineitä (esim. tietokone, muistiinpanokaaviot)

Luokkien kokoonpano

- samassa luokassa voi olla enintään 5 oppilasta, joilla on tuentarpeita
- vammaisten määrä max. 3

- DSA-oppilaat eivät vähennä tätä kiintiötä

Asiakirjat

- PEI = yksilöllinen opetussuunnitelma (vammaiset)
- PDP = henkilökohtainen oppimissuunnitelma (DSA, BES)

OPISKELIJAT, JOILLA ON ERITYISIÄ OPPIMISEN TARPEITA ITALIASSA (BES)

Italiassa käytetään käsitettä **BES (Bisogni Educativi Speciali)**, eli **erityiset oppimisen tarpeet**. Se tarkoittaa oppilaita, jotka tarvitsevat tavallista enemmän tai erilaista tukea koulussa.

BES ei ole diagnoosi, vaan **kattotermi**, joka sisältää useita erilaisia oppilaiden tarpeita – sekä pysyviä että tilapäisiä.

Kolme suurta BES-ryhmää:

1. **Oppilaat, joilla on vamma tai toimintakyvyn rajoite**
2. **Oppilaat, joilla on kehityksellisiä tai oppimisen häiriöitä** (kuten DSA, ADHD)
3. **Oppilaat, joilla on sosiaalisia, kulttuurisia tai taloudellisia vaikeuksia**

Tavoitteena on tarjota jokaiselle oppilaalle **yksilöllinen, oikeudenmukainen ja esteetön oppimispolku**.

1) Vamma (Disabilità)

Vamma tarkoittaa Italian lain 104/1992 mukaan fyysisiä, psyykkisiä tai aistitoiminnan häiriöitä, jotka:

- vaikeuttavat oppimista,
- haittaavat vuorovaikutusta,
- tai aiheuttavat syrjäytymistä.

Koulu laatii tällaisille oppilaille **PEI-suunnitelman**, joka sisältää:

- oppilaan vahvuudet
- oppimisen tavoitteet
- tarvittavat tukitoimet
- menetelmät ja apuvälineet

ICF-mallin mukaan vamma syntyy aina **yksilön ja ympäristön yhteisvaikutuksesta**, ei pelkästään diagnoosista.

2) Autismikirjon häiriö (ASD)

Autismikirjo vaikuttaa kolmeen pääalueeseen:

A) Sosiaalisen vuorovaikutuksen haasteet

- vaikeus aloittaa ja ylläpitää keskusteluja
- vaikea lukea toisten tunteita
- vähäinen kiinnostus vuorovaikutukseen

B) Kommunikoinnin haasteet

- eleiden ja ilmeiden tulkinta on vaikeaa
- puhe voi olla poikkeavaa tai vähäistä
- vaikeus yhdistää sanallinen ja ei-sanallinen viestintä

C) Toiminnan piirteet

- kaavamainen käyttäytyminen
- kapea kiinnostuksen kohde
- voimakkaat rutiinit
- yli- tai aliherkkyys esimerkiksi äänille tai valolle

Oireet vaihtelevat paljon – siksi opetuksen tulee olla **hyvin yksilöllistä**.

3) Oppimisen erityisvaikeudet (DSA)

DSA on ryhmä oppimisvaikeuksia, joihin **ei liity älyllistä kehitysvammaa**.
Diagnoosi tehdään vasta 2. luokan jälkeen.

Kirjainlyhenteet tarkoittavat:

Dysleksia (lukemisen vaikeus)

- sanat eivät hahmotu
- lukeminen on hidasta ja virheellistä

Dysgrafia (kirjoittamisen motorinen vaikeus)

- käsiala on epäselvää
- motorinen tuottaminen on työlästä

Dysortografia (oikeinkirjoituksen vaikeus)

- kirjainten poisjättö, vaihtaminen tai lisääminen
- sanojen jakaminen väärin

Dyskalkulia (matematiikan vaikeus)

- lukujen ymmärtäminen on vaikeaa
- laskutoimituksissa virheitä

- vaikeus muistaa laskusääntöjä

DSA-oppilaille laaditaan **PDP**, johon kuuluu:

- kompensoivia välineitä (tietokone, kartat, lukiohjelmat)
 - vapautuksia tietyistä suorituksista
-

4) Kielellinen kehityshäiriö / kielen kehityksen häiriö

Tämä vaikuttaa:

- sanavarastoon
- lauseiden muodostamiseen
- ääntämiseen
- puheen ymmärtämiseen
- keskustelutaitoihin

Oireita voivat olla:

- lyhyet ja yksinkertaiset lauseet
- vaikeus löytää oikeita sanoja
- puheen epäselvyys
- puutteellinen tarinankerronta

Varhainen tuki on erittäin tärkeää.

5) Motorisen koordinaation häiriö (DCM)

Tässä vaikeuksia ovat:

- kömpelyys
- hitaus motorisissa tehtävissä
- vaikeus oppia liikesarjoja

Tämä näkyy esimerkiksi:

- kirjoittamisen vaikeutena
 - liikuntataitojen oppimisen haasteina
 - arjen toimintojen haasteina
-

6) Tarkkaavuus- ja yliaktiivisuushäiriö (ADHD)

Kolme alatyyppiä:

1. Tarkkaamattomuuspainotteinen

- keskittyminen herpaantuu
- tehtävien aloittaminen vaikeaa
- unohtelua

2. Yliaktiivinen-impulsiivinen

- levottomuus
- impulsiivinen toiminta
- vaikeus odottaa vuoroaan

3. Yhdistelmätyyppi

- sekä tarkkaavuus että impulsiivisuus

ADHD esiintyy usein yhdessä muiden häiriöiden kanssa.

7) Rajallinen älyllinen kapasiteetti (FIL / borderline-intellektuaalisuus)

Tämä tarkoittaa:

- älykkyydosamäärä noin 70–85
 - oppiminen etenee hitaammin, mutta merkittäviä erityisiä puutosalueita ei ole
 - oikealla tuella oppiminen voi edistyä hyvin
-

8) Sosiaalinen, taloudellinen ja kulttuurinen haavoittuvuus

Tämä ryhmä voi sisältää:

- maahanmuuttajat
- köyhyydessä elävät lapset
- syrjäytymisriskissä olevat
- ongelmalliset perhetilanteet

Tarpeet voivat olla:

- kielen oppiminen
 - koulunkäynnin motivointi
 - sosioemotionaalinen tuki
 - turvallinen aikuissuhde
-

9) Lahjakkuus (Giftedness)

Lahjakkaat oppilaat:

- oppivat nopeasti
- osoittavat luovuutta
- ovat herkkävaistoisia ja tunteellisesti intensiivisiä
- voivat myös kohdata sosiaalisia haasteita

Heille tulee tarjota:

- sopivan haastavia tehtäviä
- nopeutettua oppimista
- projektiluonteisia tehtäviä

Lahjakuus ei ole häiriö, eikä sille ole diagnoosikoodia.

ITALIAN INKLUUSION HAASTEET JA KEHITTÄMISTARPEET

Vaikka Italia on eurooppalainen edelläkävijä inkluusiolaeissa, käytännön koulutyössä esiintyy monia ongelmia. Raportissa korostuu, että **lainsäädäntö on vahva mutta arki kouluissa ei aina vastaa tavoitteita.**

Alla selkokiehinen ja jäsennehty kuvaus keskeisistä haasteista.

1. Resurssien puute

Yksi vakavimmista ongelmista on **rahoituksen ja henkilöstön riittämättömyys.**

Koulut tarvitsisivat:

- enemmän koulutettuja erityisopettajia
- enemmän ohjaajia ja avustajia
- ajanmukaisia oppimateriaaleja
- apuvälineitä ja teknologiaa
- toimivaa oppilashuoltoa

Monilla kouluilla ei ole varaa tarjota kaikkea tätä.

Tämä heikentää tuen tasoa ja lisää eriarvoisuutta alueiden välillä.

2. Koulurakennusten ja ympäristöjen puutteet

Monet koulut Italiassa ovat **vanhoja ja esteellisiä.**

Ongelmina ovat:

- liukuesteettömät sisäänkäynnit

- hissien puute
- wc-tilojen esteellisyys
- luokkatilojen ahtaus
- liian vähän joustavia oppimisympäristöjä

Tällaiset tilat vaikuttavat erityisesti oppilaisiin, joilla on liikunta-, näkö- tai kuulon haasteita.

3. Tukiopetuksen epätasaisuus ja opettajien vaihtuvuus

Vaikka tukiopetus on Italian vahvuus, siinä on kaksi suurta haasteita:

A) Tukiopetukseen ei ole riittävästi koulutettuja opettajia

Moni tukiopetusta antava opettaja työskentelee ilman erityispedagogista koulutusta.

B) Tukiopetuksen opettajat vaihtuvat usein

Oppilas saattaa saada uuden tukiopetuksen opettajan joka vuosi – joskus jopa kesken lukuvuoden. Tämä heikentää:

- oppilaan turvallisuuden tunnetta
- pitkäjänteistä oppimista
- yhteistyötä perheen kanssa

4. Yleisopettajien riittämätön koulutus

Inklusio ei ole vain erityisopettajan vastuulla.

Kuitenkin monet **yleisopettajat kokevat, ettei heillä ole riittäviä taitoja:**

- eriyttää opetusta
- arvioida joustavasti
- kohdata erilaisia oppijoita
- tehdä yhteistyötä tukihenkilöstön kanssa

Lisäksi koulutusta tarjotaan epätasaisesti eri puolilla Italiaa.

5. Perinteinen, opettajajohtoinen opetuskulttuuri

Monissa kouluissa opetus perustuu vielä **perinteiseen luentotyyliin:**

- opettaja puhuu, oppilaat kuuntelevat
- kaikki tekevät saman tehtävän samaan aikaan

Tämä malli sopii huonosti:

- oppilaille, jotka tarvitsevat visuaalista tai toiminnallista oppimista

- kielellisesti heikoille oppilaille
- oppilaille, joilla on tarkkaavuuden tai toiminnanohjauksen haasteita

Inklusiiviset menetelmät vaatisivat:

- ryhmätyötä
- samanaikaisopetusta
- toiminnallisia menetelmiä
- yksilöllisiä tavoitteita

6. Liian suuret luokkakoot

Italian luokissa voi olla **jopa yli 25–30 oppilasta**.

Suurissa ryhmissä:

- tuki ei aina tavoita jokaista
- eriyttäminen on vaikeaa
- oppilaan haasteet voivat jäädä huomaamatta
- opettajat kuormittuvat

7. Ulkopuolisten asiantuntijoiden vähäinen saatavuus

Koulujen tukena pitäisi olla:

- puheterapeutteja
- psykologeja
- sosiaalityöntekijöitä
- toimintaterapeutteja
- kommunikaatio-ohjaajia

Käytännössä heitä on **liian vähän**, erityisesti pienissä kunnissa ja eteläisessä Italiassa.

8. Monimutkainen byrokratia

Tuen saaminen vaatii usein:

- lääkärinlausuntoja
- virallisia diagnooseja
- useita arviointikierroksia
- lomakkeita ja hallinnollisia päätöksiä

Diagnoosit voivat viivästyä kuukausia, mikä viivästyttää myös tuen aloittamista.

9. Alueelliset erot

Pohjois-Italiassa (esim. Lombardia, Piemonte) resurssit ovat paremmat, mutta Etelä-Italiassa tuen taso on heikompi. Tämä johtaa:

- epätasa-arvoon
- vaihtelevaan tuen laatuun
- erilaisiin mahdollisuuksiin eri alueilla

10. Yhteistyön puutteet ja vastuun jakautuminen

Inklusio vaatii toimivaa yhteistyötä:

- opettajien
- tukihenkilöstön
- perheiden
- oppilashuollon
- paikallishallinnon

Mutta käytännössä:

- yhteistyölle ei ole aina aikaa
- roolit ovat epäselviä
- vastuu jää helposti yksittäiselle opettajalle

Tämä kuormittaa henkilökuntaa ja heikentää inklusion laatua.

11. Huonosti tuetut siirtymävaiheet

Oppilaan siirtyminen:

- alakoulusta yläkouluun
- yläkoulusta toisen asteen koulutukseen

voi olla oppilaalle hyvin haastavaa.

Siirtymät eivät aina sisällä:

- riittävä tietojen siirtoa
- yksilöllistä tukea
- seuranta

Tämän seurauksena monet oppilaat putoavat tuen piiristä juuri silloin, kun he tarvitsevat sitä eniten.

12. Inklusion laadun puutteellinen arviointi

Raportissa todetaan, että **Italia ei vielä**kään mittaa systemaattisesti, kuinka hyvin inklusio toteutuu koulussa.

Ilman selkeitä mittareita on vaikea tietää:

- missä onnistutaan
- missä tarvitaan lisäresursseja
- millaiset käytännöt oikeasti toimivat

Yhteenveto

Italian koulut pyrkivät inklusioon, mutta arjessa on paljon haasteita.
Keskeinen viesti on:

- 👉 **Laki on vahva, mutta käytännön toteutus vaatii lisää resursseja, koulutusta ja yhteistyötä.**
- 👉 **Koulujen tulisi muuttua oppilaiden tarpeiden mukaan, ei päinvastoin.**

✅ C. CO-TEACHING

Co-teaching eli **samanaikaisopetus** tarkoittaa sitä, että **kaksi opettajaa opettaa samaan aikaan samassa luokassa**. Yleensä kyse on:

- **yleisopettajasta**, joka vastaa aineen sisällöstä
- **erityisopettajasta**, joka vastaa tuen suunnittelusta

Menetelmä on suunniteltu tukemaan **kaikkien oppilaiden oppimista**, ei vain tuen tarpeessa olevia. Se on yksi tutkituimmista ja tehokkaimmista inklusiivisen opetuksen muodoista.

🎯 Co-teachingin tavoite

Tavoitteena on:

- parantaa opetuksen laatua
- lisätä joustavia oppimistapoja
- vähentää opettajien kuormitusta
- tukea oppilaita niin, ettei ketään tarvitse eriyttää pois ryhmästä

🧠 Co-teaching perustuu kolmeen elementtiin

1. **Selkeät jaetut roolit**
Opettajat sopivat, kuka tekee mitä.
2. **Yhteinen suunnittelu**
Opetus valmistellaan yhdessä ennen tuntia.
3. **Yhteinen arviointi**
Opettajat pohtivat, mikä toimi ja miten menetelmää voidaan parantaa.

🔧 Co-teachingin 6 yleisintä mallia (Friend & Cook)

1. One Teach – One Observe

Yksi opettaja opettaa, toinen tarkkailee ja kerää tietoa:

- oppilaiden käyttäytymisestä
- oppimisen etenemisestä
- ryhmän dynamiikasta

Tarkkailu auttaa räätälöimään tukea.

2. One Teach – One Assist

Yksi opettaja opettaa, toinen:

- kiertää luokassa
- tukee oppilaita
- selittää asioita yksilöille tai pienryhmille

Tämä on käytännössä yleisin malli.

3. Station Teaching

Luokka jaetaan **pisteisiin**. Jokaisessa pisteessä tehdään eri tehtävä. Opettajat ohjaavat omia pisteitään.

4. Parallel Teaching

Luokka jaetaan kahteen ryhmään → kumpikin opettaja opettaa samaa asiaa omalle ryhmälleen.

Hyödyt:

- pienempi ryhmä
- enemmän aikaa jokaiselle oppilaalle

5. Alternative Teaching

Pieni ryhmä saa erillistä opetusta (esim. tuki, kertaaminen) ja suuri ryhmä jatkaa normaalia opetusta.

6. Team Teaching

Molemmat opettajat opettavat yhtä aikaa. He voivat:

- vuorotella
- kommentoida toistensa puhetta
- ohjata keskustelua yhdessä

Tämä on vaativin mutta usein vaikuttavin malli.

Miksi co-teaching toimii?

Tutkimusten mukaan samanaikaisopetus:

- lisää oppilaiden motivaatiota
- parantaa luokan ilmapiiriä

- vähentää käyttäytymisongelmia
- tukee erityisesti heikompia oppijoita
- mutta hyödyttää myös nopeita ja taitavia oppilaita

Opettajat puolestaan kokevat:

- työn kuormituksen vähenevän
- yhteistyötaitojen kehittyvän
- opetuksen laadun paranevan

Co-teachingin yleisimmät haasteet

- yhteisen ajan puute suunnittelulle
- roolien epäselvyys
- opettajien epävarmuus tai vastustus
- tilojen ja aikataulujen jäykkyys
- pelko "luokan menettämisestä" ja kontrollin jakamisesta

Onnistuminen edellyttää **luottamusta, selkeyttä ja avointa yhteistyötä**.

Esimerkki onnistuneesta co-teachingista

Raportissa kerrottiin esimerkki italialaisesta ammatillisen koulutuksen oppilaitoksesta:

- co-teachingia käytettiin kolmannella luokalla
- kaikki 6 mallia otettiin käyttöön
- oppilaat antoivat viikoittain palautetta
- opettajien välinen yhteistyö parani
- oppilaiden motivaatio kasvoi
- ryhmän ilmapiiri muuttui myönteisemmäksi

Tulos: Co-teachingista tuli koulun **hyvä käytäntö**, jota muutkin opettajat alkoivat käyttää.

Yhteenveto

Co-teaching on **kahden opettajan suunniteltu yhteistyö**, joka tukee kaikkien oppilaiden oppimista. Onnistumisen avaimia ovat:

- yhteinen suunnittelu
- selkeät roolit

- avoin vuorovaikutus
- oppilaiden osallistaminen

★ D. STORYTELLING

Storytelling on oppimisen menetelmä, jossa käytetään **tarinoita** opettamisen välineenä. Tarkoituksena ei ole vain kertoa satuja, vaan:

- rakentaa merkityksiä
- jäsentää kokemuksia
- vahvistaa identiteettiä
- kehittää kieltä ja ajattelua

Siksi storytelling toimii erinomaisesti inklusiivissa.

Miksi storytelling toimii opetuksessa?

Tarina:

- herättää tunteita
- auttaa muistamaan
- selittää monimutkaisia asioita yksinkertaisesti
- luo yhteyden oppilaiden taustoihin
- edistää empatian kehittymistä

Oppilas, joka ei ymmärrä abstraktia teoriaa, voi ymmärtää tarinan.

Storytellingin pedagoginen tausta

Useat tutkijat tukevat menetelmää:

- **Jerome Bruner:** ihminen jäsentää maailmaa tarinoiden kautta
- **Walter Fisher:** ihminen on “homo narrans” – tarinallinen olento
- **Howard Gardner:** narratiivinen älykkyys on yksi ihmisälyn muodoista
- **Paul Ricoeur:** tarinat rakentavat identiteettiämme
- **Joseph Campbell:** tarinat noudattavat sankarin matkan mallia

Toisin sanoen: storytelling on luonnollinen tapa oppia.

Mihin storytelling sopii koulussa?

Storytellingia käytetään:

- kielen ja kirjallisuuden opetuksessa
- historiassa (esim. tapahtumien kertominen päähenkilön näkökulmasta)
- luonnontieteissä (esim. veden kiertokulku tarinan muodossa)
- monikulttuurisessa opetuksessa
- tunnetaitojen opetuksessa
- muistotyössä ja perinteiden välittämisessä

Sitä voidaan tehdä:

- tekstein
- kuvin
- videoin
- podcastein
- draaman avulla
- oppilaiden omien elämäntarinoiden kautta

Storytelling ja inkluisio

Tarina:

- antaa äänen kaikille
- tekee oppilaan kokemuksesta näkyvän
- vahvistaa kuulumisen tunnetta
- helpottaa kielen oppimista
- yhdistää eri taustoista tulevia oppilaita

Siksi se on erityisen toimiva maahanmuuttajien, tuen tarpeessa olevien ja hiljaisten oppilaiden kanssa.

Esimerkki: “Storie Intrecciate” – tarinat kietoutuvat yhteen

Tämä hanke toteutettiin italialaisessa ammatillisessa oppilaitoksessa.

Vaiheet:

1. **Aloitutus:** identiteetti, muistot, merkitykselliset paikat
2. **Kaupunkikävelyt ja historian eläminen:** miten ympäristö kertoo tarinoita
3. **Oppilaiden omat tarinat:** myös omalla äidinkielellä
4. **Tarinoiden yhdistäminen yhteiseksi kertomukseksi**

5. Näyttely tai video projektin lopuksi

Tulokset:

- oppilaiden itseluottamus kasvoi
- ryhmän vuorovaikutus parani
- kielitaito kehittyi
- eritaustaiset oppilaat löysivät yhteisen kokemuksen

★ Yhteenveto

Storytelling on tehokas ja inklusiivinen menetelmä, koska:

- se tekee oppimisesta merkityksellistä
- antaa kaikille oppilaille äänen
- kehittää tunteiden ilmaisua ja empatiaa
- tukee kielen oppimista
- vahvistaa yhteisöllisyyttä

4. SUOMEN KANSALLINEN KONTEKSTI

Suomen koulutusjärjestelmä on kansainvälisesti arvostettu, erityisesti **tasa-arvon** ja **inklusiivisuuden** vuoksi. Suomessa lähtökohtana on, että **jokainen oppilas saa tarvitsemansa tuen heti**, ilman diagnoosia tai erillisiä erityisluokkia.

🎓 1. Suomen koulutusjärjestelmä lyhyesti

Perusopetus (luokat 1–9)

- Kaikille yhteinen ja maksuton.
- Oppivelvollisuus jatkuu nykyisin **18-vuotiaaksi**, eli perusopetuksen jälkeen nuori suorittaa joko:
 - **lukion**, tai
 - **ammattillisen koulutuksen (VET)**.

Kaikki koulunkäyntiin liittyvät peruspalvelut ovat maksuttomia:

- kouluruoka
- kuljetus (tarvittaessa)
- oppimateriaalit
- terveydenhuolto
- ohjaus ja tuki

Tämä tukee tasa-arvoa ja poistaa oppimisen taloudellisia esteitä.

Oppimisen tuki – Suomen inklusion kulmakivi

1) RYHMÄKOHTAINEN TUKE (Uusi ensisijainen tuki kaikille)

Ryhmän arjessa toteutettava tuki on nyt pohja kaikelle oppimisen tuelle.

Tämä tuki ei vaadi diagnoosia, asiakirjoja eikä hallintopäätöksiä.

Ryhmäkohtaisen tuen muodot (Perusopetuslaki 4 a luku)

- Opettajan antama tukiopetus (ryhmässä tai pienessä hetkellisessä ryhmässä)
- Opetuskielen tukiopetus (suomi / ruotsi toisena kielenä, kielivalmiuksien vahvistaminen)
- Erityisopettajan opetus osana ryhmää
- Joustavat opetusjärjestelyt (ryhmien jakaminen, samanaikaisopetus, UDL-periaatteet)
[\[oppiko.fi\]](https://oppiko.fi)

Opettajan ei tarvitse tehdä pedagogisia asiakirjoja ryhmäkohtaisesta tuesta.

Mallin idea on nostaa tuki luokkaan, ei papereihin.

2) OPPILASKOHTAINEN TUKE (Hallintopäätöksellä, kun ryhmäkohtainen ei riitä)

Kun oppijan haasteet ovat pitkäkestoisia tai laaja-alaisia ja ryhmäkohtainen tuki ei riitä, tehdään hallinnollinen päätös oppilaskohtaisista tukitoimista.

Näitä ovat esimerkiksi:

- Erityisopettajan pienryhmäopetus
- Opetus erityisluokassa
- Tulkitsemis- ja avustajapalvelut
- Apuvälineet
- Poikkeaminen opetussuunnitelman tavoitteista ("kevennetty OPS")
[\[oppiko.fi\]](https://oppiko.fi)

Oppilaskohtainen tuki sisältää:

Tuen toteuttamissuunnitelma

- Kuvaa oppilaan vahvuudet
- Tuen tarpeen ja tavoitteet
- Tukitoimet ja niiden toteutuksen
- Arvioinnin

Tämä korvaa entisen HOJKS/tehostetun tuen oppimissuunnitelman.

Hallintopäätös

Kunta / opetuksen järjestäjä päättää:

- mitä tukitoimia oppilaalle annetaan
 - missä muodossa opetus järjestetään
 - kuinka pitkään tuki jatkuu
-

3) Tuen tarpeen arviointi – yhtenäinen prosessi

Uudessa mallissa arviointi on nopeampaa ja kevyempää.

Arviointi käynnistyy, kun:

- opettaja huomaa, ettei ryhmäkohtainen tuki riitä
- oppilas itse tuo esiin tarpeen
- huoltaja pyytää arviointia

Arvioinnissa ovat mukana:

- opettajat
- oppilas (iän mukaisesti)
- huoltajat
- erityisopettaja
- tarvittaessa opiskeluhuolto

Arviointi kirjataan tuen toteuttamissuunnitelmaan, ei erilliseen asiakirjaan.

4) Mitä poistuu? (Vanha järjestelmä)

Perusopetuslaki kumoaa pykälät:

- 16 § (tukiopetus & osa-aikainen erityisopetus)
- 16a § (tehostettu tuki)
- 17 § (erityinen tuki)
- 17a § (HOJKS)

5) Tärkeimmät muutokset opettajan arjessa

✓ Vähemmän paperityötä

Ryhmäkohtainen tuki ei vaadi asiakirjoja.

✓ Yhteisopettaminen ja joustavat ryhmät vahvistuvat

Uusi laki kannustaa rakenteisiin, jotka mahdollistavat kaksi opettajaa yhdessä.

✓ Tuki tulee aiemmin ja matalammalla kynnyksellä

Tämän uskotaan vähentävän raskaampien tukitoimien tarvetta.

✓ Moniammatillinen yhteistyö on velvoittavampaa

Asiakirjoissa kuvataan tarkemmin vastuut ja prosessit.

✓ Lukiokoulutuksessa vahvistuu erityisopetuksen saatavuus

Erityisopetuksesta tehdään jatkossa hallintopäätös.

[\[oppiko.fi\]](https://oppiko.fi)

6) Ammatillinen koulutus (voimaan 1.8.2026)

Ammatillisella toisella asteella uudistus tarkoittaa:

✓ Tuen prosessien yhtenäistäminen valtakunnallisesti

✓ HOKSin ja erityisen tuen prosessin uudistaminen

✓ Selkeämpi ero opetus–ohjaus–erityinen tuki

✓ Yhteisöllisen oppilashuollon vahvistaminen

✓ Tuen mallien yhdenmukaistaminen (SATOA-hankkeen tavoitteissa jo näkyy tämä linja)

[\[Final_Hank...OPH\) \(003\) | HTML\]](#)

7) Uuden mallin tavoitteet (viralliset)

Kokonaisuuden päätavoitteet (OKM, OPH):

- Selkeyttää tukijärjestelmää
- Vahvistaa varhaista tukea
- Yhdenmukaistaa tuen jatkumoa esiopetuksesta toiselle asteelle
- Vähentää hallinnollista byrokratiaa
- Varmistaa tukitoimien tasalaatuisuus koko Suomessa
- Vahvistaa opetuksen saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta

[\[oph.fi\]](https://oph.fi)

3. Inkluisio ammatillisessa koulutuksessa (VET)

Suomen ammatillisessa koulutuksessa oppiminen on:

- **henkilökohtaistettua** → jokaiselle opiskelijalle tehdään **HOKS**

- **työelämälähtöistä** → osa osaamisesta arvioidaan työpaikoilla
- **joustavaa** → opinnot kestävät yksilöllisesti 1–3 vuotta

VETissä tuki voi olla:

- erityisopettajan tuki
- opinto-ohjaajan tuki
- pienryhmäopetus
- tuki opinnoissa ja arjessa
- neuropsykiatrinen ohjaus
- apuvälineet ja mukautukset

4. Suomalaisen tukipalveluiden laaja verkosto

Jokaisella opiskelijalla on oikeus maksuttomaan:

- psykologiin
- kuraattoriin
- terveydenhoitajaan
- koululääkäriin
- hammaslääkäriin
- koulunkäynnin ohjaajan tukeen (tarvittaessa)

Lisäksi moniammatillisuus on vahvasti käytössä:

- erityisopettajat
- opinto-ohjaajat
- ryhmänohjaajat
- työpaikkaohjaajat
- sosiaalityöntekijät (tarvittaessa)

5. Suomen inklusion haasteet

Vaikka järjestelmä on toimiva, ongelmia on:

1. Resurssipula

- erityisopettajia ei ole riittävästi
- ohjaajien määrä vaihtelee alueittain

2. Opettajien koulutuspaineet

- kaikki opettajat eivät koe olevansa riittävän valmistautuneita neurokirjon oppilaiden kohtaamiseen
- täydennyskoulutukseen ei aina ole aikaa

3. Mielenterveyden haasteet lisääntyvät

- oppilaiden ahdistus, masennus ja poissaolot ovat kasvaneet
- tuki ei aina riitä vastaamaan nopeasti kasvavaan tarpeeseen

4. Paikalliset erot

- tuki toimii paremmin isoissa kaupungeissa kuin harvaan asutuilla alueilla

★ 6. Suomen vahvuudet

- tuki aloitetaan nopeasti
- koulutus maksutonta → vähentää eriarvoisuutta
- laaja tukiverkosto
- henkilökohtainen oppiminen (HOKS, HOJKS)
- vahva opettajankoulutus
- hyvä oppilashuolto

Yhteenvetona: Suomessa inkluusio on ajattelutapa, jossa **jokaisen oppilaan oppiminen on yhteinen vastuu**.

Inklusiivisen opetuksen menetelmät – Co-teaching ja Pysäkki-malli

1) CO-TEACHING (samanaikaisopetus)

Toimintamalli

Samanaikaisopetuksen malli perustuu opiskelijoiden moninaisten tarpeiden huomioimiseen. Lähtökohtana on, että kaikki opiskelijat kuuluvat samaan ryhmään.

Erityisopettaja tai muu ammattilainen voi olla opettajan rinnalla tukemassa opiskelijoita, jotka tarvitsevat enemmän ohjausta. Osa opiskelijoista voi suorittaa tehtäviä myös itsenäisesti oppimisolustalla.

Tukea voidaan tarjota myös erillisessä tilassa, esimerkiksi:

- pienryhmätila
- HOPE-oppimisympäristö
- Voimavara-oppimisympäristö

Tuen tarpeen tunnistaminen

Tuen tarve voidaan havaita seuraavista lähteistä:

- Siirtymävaiheen tiedot (peruskoulu → toinen aste)
 - HOKS-keskustelut
 - Havainnointi
 - Matematiikan lähtötasotesti ja digitaalisen lukivaikeuden seulonta
 - Alkuryhmille pidetyt infot
 - Opettajilta erityisopettajalle tuleva tieto ja päinvastoin
 - Opiskelijalta itseltään
 - Huoltajilta
-

Tuen suunnittelu yhteisten tutkinnon osien (YTO) aineisiin

- Erityisopettajan ja aineenopettajan tapaaminen
- Aloittaville ryhmille järjestettävät infot
- Suunnittelu opiskelija- ja ryhmäkohtaisesti (havaintojen, lähtötestien ym. perusteella)
- Opiskelijan vahvuuksien näkyväksi tekeminen

Alustava samanaikaisopetuksen suunnitelma

- Ajankohdat: sovitaan tarkat yhteiset opetustunnit
 - Menetelmät: tuen kohdentaminen, havainnointi, rakenteen vahvistaminen, mahdolliset apuvälineet ja materiaalit
 - Sisällöt: samanaikaisopetus, ohjaus, eriyttäminen
 - Työnjako:
 - Aineenopetus → aineenopettaja
 - Työrauha ja luokan hallinta → erityisopettaja + aineenopettaja
 - Eriytynen tuki → erityisopettaja
 - Oppimisstrategiat → erityisopettaja + aineenopettaja
-

Toteutus

Yhteiset oppitunnit → arviointi tunnin jälkeen

(esim. havainnot, toimenpiteet, onnistumiset, kehittämiskohteet)

Seurantatoimet

- Lisää yhteisiä oppitunteja (aineenopettaja + erityisopettaja)

- Pienryhmäopetus (aineenopettaja / erityisopettaja)
- Tukiopetus (aineenopettaja / erityisopettaja + ohjaaja)
- Yksilöopetus (erityisopettaja, aineenopettaja)

Oppimisympäristöt

- Luokkahuone
 - Erityisopettajan pienryhmätila
 - HOPE-oppimisympäristö
 - Opettajan työtila
 - Voimavara-oppimisympäristö
 - Opiskelijan koti → etäopetus
-

Yhteistyö

- Opiskelijan (ja tarvittaessa huoltajan) kuuleminen ja aito yhteistyö on keskeistä
 - Yhteistyö erityisopettajien, vastuuopettajien, opinto-ohjaajien, aineenopettajien ja ohjaajien kesken
 - Avoin, luottamuksellinen ja kunnioittava työote
 - Suunnittelu ja yhteinen valmistautuminen
 - Viestintä ja dokumentointi (esim. tukitoimien näkyväksi tekeminen Wilmassa ja vastuuohjaajan informointi)
-

Arviointi

- Jatkuva arviointi opiskelijan kanssa (tuen riittävyys, menetelmien toimivuus ja tuen kohdentaminen)
 - Jatkuva arviointi opettajien ja ohjaushenkilöstön kesken
-

Resurssit

Resursseina toimivat erityisopettajat, muut ammattilaiset sekä erillisten oppimisympäristöjen henkilöstö. Nämä roolit ovat osa oppilaitoksen tukipalveluja.

Osa asiantuntijoista voi joustavasti tukea yhden ryhmän opiskelijoita tai useita eri ryhmien opiskelijoita tarpeen ja resurssien mukaan.

Tulokset

Tulokset ovat myönteisiä:

- opiskelijat saavat tukea oikea-aikaisesti
 - valmistuminen tapahtuu suunnitellussa aikataulussa
 - toimintamalli on ketterä ja mukautuva
-

Kohderyhmä

Ensisijaisesti opiskelijat, jotka tarvitsevat tukea – mutta malli hyödyttää myös muita, koska luokan ilmapiiri ja vuorovaikutus paranevat.

Pysäkkimalli

STOP-malli on **matalan kynnyksen tuki**, joka on suunniteltu erityisesti ammatilliseen koulutukseen. Sen tarkoitus on tukea opiskelijoita, joilla on:

- mielenterveyden haasteita
- keskittymis- tai toiminnanohjauksen vaikeuksia
- neurokirjon piirteitä
- haasteita arjen hallinnassa, rytmissä tai koulunkäynnissä
- sosiaalisia huolia
- elämänmuutoksia tai vaikeita elämäntilanteita

Se on **ennaltaehkäisevä ja nopeasti saatavilla oleva tuki**, joka ei vaadi diagnoosia eikä virallista lähetettä.

✓ 1. STOP on matalan kynnyksen tila

STOP on paikka, johon opiskelija voi:

- tulla ilman ajanvarausta
- tulla yksin tai kaverin kanssa
- tulla vain “pysähtymään”
- hakea kuuntelijan, keskustelun tai konkreettisen neuvon

Tila on rauhallinen, hyväksyvä ja turvallinen.

Se toimii säännöllisesti, esimerkiksi:

- **tiistaisin klo 9–11**, kuten raportissa kuvattiin.

✓ 2. STOP on ratkaisukeskeinen ja voimavaralähtöinen

STOPissa ei keskitytä siihen, “mikä on vikana”, vaan:

- **mikä auttaa eteenpäin**
- **mikä on seuraava pieni askel**
- **mitä opiskelija tarvitsee juuri nyt**

Ajattelu on samanlaista kuin neuropsykiatrisessa (nepsy) valmennuksessa.

✓ 3. STOP tukee tunteiden säätelyä ja mielen hyvinvointia

STOPissa opiskelijan kanssa voidaan:

- nimetä tunteita
- jäsentää vaikeiden tunteiden syitä
- harjoitella stressinhallintaa
- huomata kehon reaktioita
- rakentaa rauhoittumiskeinoja

Käytössä voi olla menetelmiä kuten:

- TRT (traumaattisten tilanteiden tunnesäätely)
- grounding-harjoitukset
- hengitysharjoitukset
- tunnetyökalut (tunnekortit, asteikot, kuvalliset tuet)

Tärkeintä on, että **opiskelija ei jää yksin** tunteidensa kanssa.

✓ 4. STOP auttaa arjen- ja elämänhallinnassa

Monella opiskelijalla vaikeudet näkyvät arjessa:

- unirytmisi sekaisin
- syöminen epäsäännöllistä
- poissaolot lisääntyvät
- motivaatio katoaa
- tehtävät kasaantuvat
- aloittaminen tuntuu mahdottomalta

STOP-malli tukee näitä konkreettisesti:

Käytössä voivat olla:

- päivärytmin rakentaminen
 - viikko- ja tehtävälistat
 - kotitehtävien pilkkominen
 - muistuttavat puhelinhälytykset
 - “aloitus 5 minuutiksi” -tekniikka
 - selkeä viikkosuunnitelma
 - tavoitteiden asettaminen (pienin mahdollinen askel)
-

✓ 5. STOPissa opiskelijan elämäntilannetta kartoitetaan

Keskustelussa voidaan selvittää:

- mitä opiskelija tekee vapaa-ajalla
- millaiset ihmissuhteet hänellä on
- miten hän voi fyysisesti
- mitä nuori toivoo tulevaisuudelta
- mikä tällä hetkellä kuormittaa

Nämä auttavat arvioimaan:

👉 **Onko oppimisen este taidossa, tunteessa, kuormituksessa vai ympäristössä?**

✓ 6. STOP toimii yhteistyössä koulun muiden toimijoiden kanssa

STOP ei toimi irrallaan. Se voi olla yhteydessä:

- opinto-ohjaajiin
- ryhmänohjaajiin
- erityisopettajiin
- kuraattoriin
- psykologiin
- terveydenhoitajaan
- työpaikkaohjaajiin

Yhteistyö tukee kokonaisuutta, mutta STOP itsessään on **nopea, kevyt ja helposti saavutettava**.

✓ 7. STOP ei tee diagnooseja eikä kirjaa virallisia asiakirjoja

Tämä on mallin vahvuus:

- opiskelija voi tulla ilman pelkoa “leimautumisesta”
- keskustelu on luottamuksellista
- STOP on välitön ja vapaaehtoinen tuki

Stop-ohjaaja voi kuitenkin ohjata opiskelijan eteenpäin tarvittaessa:

- oppilashuolto
 - mielenterveyspalvelut
 - opiskeluhuollon psykologille tai kuraattorille
 - erityisopettajalle
 - lääkäriin (jos tarve)
-

✓ 8. STOP sopii erityisesti nuorille, joilla:

- on neurokirjon piirteitä
- kuormitus kasvaa
- keskittyminen tekee vaikeaa
- tehtävät jäävät tekemättä
- ahdistus estää lähtemästä kouluun
- arki tuntuu sekavalta
- poissaolot lisääntyvät
- ihmissuhteissa on haasteita
- tunteet "tulvivat yli"
- ei tiedä mistä aloittaa

Toisin sanoen STOP toimii sekä **ennaltaehkäisevästi** että **akuuttiin tukeen**.

★ STOP-mallin suurimmat hyödyt:

- nuori saa tuen heti, ilman jonotusta
- ohjaus on lähellä ja helposti saavutettavissa
- oppimisvaikeudet eivät kasaannu
- poissaoloja voidaan vähentää
- opiskelija voi palata opintoihin aiempaa nopeammin
- yksinäisyys vähenee

- nuoren toimijuus vahvistuu
- opiskelijan ja koulun välinen luottamus kasvaa

BONUS TRACK!

Oppimisen tuen kehittäminen ammatillisen koulutuksen yhteisissä tutkinnon osissa

Painopiste opiskelijahyvinvoinnissa ja oppimisessa

Ammatillisen koulutuksen yhteiset tutkinnon osat Suomessa

- **Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen (11 osp)**
 - **Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen (6 osp)**
 - **Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen (9 osp)**
-

1. Oppimisen tuen tarpeen tunnistaminen

- Tiedot siirtymävaiheessa (peruskoulu → toinen aste)
 - HOKS-keskustelut (henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma)
 - Opettajien havainnointi
 - Matematiikan lähtötasotesti ja digitaalisen osaamisen kartoitus
 - Alkuryhmien infotilaisuudet
 - Tiedonkulku aineenopettajien ja erityisopettajien välillä
 - Opiskelijan oma ilmoitus tuen tarpeesta
 - Huoltajilta saadut tiedot (tarvittaessa alaikäisillä)
-

2. Tuen suunnittelu yhteisten tutkinnon osien opintoihin

- Palaveri erityisopettajan ja aineenopettajan välillä
- Aloittaville ryhmille järjestettävät infotilaisuudet
- Tuen suunnittelu opiskelija- ja ryhmäkohtaisesti
 - → **Nosta opiskelijan vahvuudet näkyviin!**

Alustava samanaikaisopetuksen suunnitelma:

- **Ajankohdat:** sovitaan täsmälliset opetustunnit
- **Menetelmät:** kohdennettu tuki, havainnointi, rakenteen luominen, apuvälineet ja materiaalit
- **Sisältö:** samanaikaisopetus / rinnakkaisopetus, ohjaus, eriyttäminen
- **Työnjako:**

- aineenopetus
 - työrauha ja luokan hallinta
 - erityinen tuki
 - oppimisstrategioiden opettaminen
-

3. Tuen toteutus

Yhteisopetus

- Yhteiset oppitunnit → tuntien jälkeinen arviointi yhdessä

Seurantatoimet

- Lisää yhteisiä tunteja
- Pienryhmäopetus
- Tukiopetus
- Yksilöopetus

Oppimisympäristöt

- Luokkahuoneet
 - Erityisopettajan pienryhmätila
 - HOPE-oppimisympäristö
 - Opettajan työtila
 - Resurssioppimisympäristö
 - Opiskelijan koti → etäopetus mahdollisena vaihtoehtona
-

4. Yhteistyö

- Opiskelijan (ja tarvittaessa huoltajan) kuuleminen ja yhteistyö
 - Erityisopettajat, vastuuopettaja, opinto-ohjaaja, aineenopettaja, ohjaaja/avustaja
 - Avoin, luottamukseen ja kunnioitukseen perustuva yhteistyö opetuksen ja ohjauksen henkilöstön kesken
 - Suunnittelu
 - Viestintä ja dokumentointi
-

5. Arviointi

- Jatkuva arviointi yhdessä opiskelijan kanssa

- Jatkuva arviointi opettajien ja ohjaushenkilöstön kesken

5. HOLLANTI

Hollannin koulutusjärjestelmä tunnetaan:

- varhaisesta **oppilaiden jakamisesta eri koulupolkuihin**,
- **suoritusorientoituneisuudesta**,
- ja kasvavasta tarpeesta **inklusiivisille malleille**.

Keskeiset piirteet:

- 12-vuotiaana oppilas ohjataan eri koululinjoille (VMBO, HAVO, VWO).
- Tämä varhainen valinta voi lisätä eriarvoistumista.
- Monimuotoisuus kasvaa nopeasti (kieli, kulttuuri, neurokirjo).
- Opettajapula on vakava ongelma.

Hollannin oma laki “**Passend Onderwijs**” velvoittaa kouluja tarjoamaan sopivan tuen jokaiselle oppilaalle, mutta toteutus vaihtelee alueittain.

Hollannin inkluusion haasteet:

- opettajien vähäinen koulutus inklusiivisuuteen
- pelko vaikeista aiheista (rasismi, uskonto, sukupuoli)
- kuormitus ja aikapula
- voimakas testipaine
- palveluiden hajanaisuus

Kaksi keskeistä menetelmää Hollannista:

1. **Culture Lens – Kulttuurinen linssi**

Oppilaat tarkastelevat oman kulttuurisen taustansa vaikutuksia käyttäytymiseen, arvoihin ja oletuksiin.

2. **Five Dimensions – Viisi kulttuurierojen ulottuvuutta**

Opitaan ymmärtämään erilaisten kulttuurien tapoja kommunikoida, tuntea ja toimia.

Molemmat menetelmät kehittävät:

- kulttuuritietoisuutta
- empatiaa
- kykyä toimia monimuotoisissa ryhmissä

6. Espanja

Espanjan inkluusiopolitiikka perustuu **LOMLOE-lakiin**, joka korostaa:

- tasa-arvoa
- monimuotoisuutta
- Universal Design for Learning (UDL) -ajattelua

Tärkeimmät tuen rakenteet:

- koulupsykologit
- terapeutit
- tukiluokat
- sopeutetut materiaalit
- henkilökohtaiset oppimissuunnitelmat

Espanja suosii **yhteistä koulua**, ja erilliset erityiskoulut ovat poikkeustapauksia.

Espanjan ongelmat:

- henkilöstöpula
- suuret luokkakoot
- alueellinen epätasa-arvo
- opettajien koulutustarpeet
- yhteistyön puutteet eri palveluiden välillä

Kaksi osuutta korostuvat:

1. Universal Design for Learning (UDL)

Kaikki oppiminen suunnitellaan alusta alkaen esteettömäksi ja joustavaksi.

3) UNIVERSAL DESIGN FOR LEARNING (UDL)

UDL on opetuksen suunnittelun malli, jonka tarkoitus on:

tehdä oppimisesta esteetöntä ja joustavaa kaikille jo suunnitteluvaiheessa
(ei vasta sitten kun ongelmia ilmenee).

UDL perustuu ajatukseen, että oppilaat ovat erilaisia – ja siksi myös opetuksen tulee olla erilaista.

UDL:n kolme pääperiaatetta:

1. Useita tapoja vastaanottaa tietoa (Representation)

Oppilaille annetaan vaihtoehtoja:

- teksti
- kuvat
- videot
- konkreettiset esimerkit

- keskustelu
- draama, toiminnallisuus

Tämä tukee erityisesti oppilaita, joilla on:

- hahmottamisen haasteita
 - kielellisiä vaikeuksia
 - keskittymisvaikeuksia
-

2. Useita tapoja ilmaista osaaminen (Action & Expression)

Oppilas saa näyttää osaamisensa eri tavoilla:

- kirjoittamalla
- puhumalla
- kuvilla
- videolla
- pienoismalleilla
- projektityöllä
- esityksellä

Tämä vähentää stressiä ja tukee oikeudenmukaista arviointia.

3. Useita tapoja innostua ja osallistua (Engagement)

Tavoitteena on löytää jokaiselle oppilaalle:

- mielekkäitä tehtäviä
- valinnanvapautta
- sopiva vaikeustaso
- turvallinen ilmapiiri

UDL korostaa motivaation ja tunneilmaston merkitystä oppimisessa.

✂ Mitä UDL vaatii koululta?

- monipuolisia materiaaleja
- teknologiaa (esim. lukiohjelmat, äänikirjat, digialustat)
- opettajien koulutusta
- aikaa suunnitteluun

- yhteistyötä eri ammattilaisten välillä
-

Mitä hyötyä UDL:stä on?

- lisää oppilaiden osallistumista
 - vähentää epäonnistumisen kokemuksia
 - tukee tuen tarpeessa olevia ja nopeita oppijoita samanaikaisesti
 - parantaa motivaatiota
 - vähentää leimautumista (“minä olen huono oppija”)
 - tekee opettamisesta ennakoitavampaa
 - vahvistaa tasa-arvoa
-

2. Service Learning (SL)

Oppiminen yhdistetään yhteiskunnalliseen palveluun → oppilaat oppivat tekemällä hyvää muille.

4) SERVICE-LEARNING (SL) – selkokielinen ja tarkka käännös

Service-Learning yhdistää kaksi asiaa:

1) oppimisen

2) teon, josta on hyötyä yhteisölle

SL:n ajatuksena on:

oppilas oppii paremmin, kun hän tekee jotain konkreettista ja merkityksellistä todellisessa elämässä.

SL:n keskeiset piirteet

- oppilaat tekevät projektin, joka auttaa jotain yhteisöä
- samalla he opiskelevat kouluaineiden sisältöjä
- oppiminen tapahtuu tekemällä – kokemuksellisesti
- työskentely on suunniteltu, ohjattu ja arvioitu

Ei siis pelkkää vapaaehtoistyötä, eikä pelkkää teoriata – vaan yhdistelmä.

SL-projektin vaiheet

1. Tarpeen tunnistaminen

Oppilaat tai opettajat huomaavat yhteisön tarpeen:

- yksinäiset vanhukset
- ympäristöhaasteet
- kiusaaminen
- nuorempien tukeminen

2. Yhdistäminen opetussuunnitelmaan

Esim.

- biologian tunneilla opitaan ekosysteemeistä → suunnitellaan puiston siivous ja opasteet.
- äidinkielessä opitaan tekstejä → kirjoitetaan lorukirja päiväkodin lapsille.

3. Suunnittelu

Oppilaat:

- jakavat roolit
- suunnittelevat projektin
- aikatauluttavat
- hankkivat materiaalit
- tekevät yhteistyötä yhteisön kanssa

4. Toteutus

Oppilaat tekevät konkreettisen palvelun tai teon.

5. Reflektio

Pohditaan:

- mitä opittiin
- miltä tuntui auttaa
- mitä tekisimme toisin
- millä tavalla opiskeltu asia näkyy maailmassa

6. Arviointi ja juhlistaminen

Arvioidaan oppimista + palvelun vaikutusta.

Lopussa voidaan järjestää näyttely, video, esitys tai tapahtuma.

SL kehittää näitä taitoja:

- vuorovaikutus
- empatia
- projektityö

- ongelmanratkaisu
- vastuu
- osallisuus
- itsetunto
- kansalaistaito ja yhteiskunnallinen aktiivisuus

SL sopii erityisesti monikulttuurisiin ja heterogeenisiin ryhmiin.

SL ja inklusio

SL lisää inklusiota, koska:

- kaikilla on rooli – riippumatta taidoista
 - vahvuudet tulevat näkyviin
 - oppimisesta tulee merkityksellistä
 - yhteiset kokemukset lähentävät oppilaita
 - oppiminen ei nojaa pelkkään teoriaan (hyödyllistä esim. kielellisesti heikoille oppijoille)
-

7. Kreikka – selkokielineen käännös

Kreikan koulutusjärjestelmä on **hyvin keskitetty**, ja muutokset etenevät hitaasti.

Keskeiset rakenteet:

- yleisopetus, jossa on tukea
- **erityiskoulut** (enemmän kuin muissa Euroopan maissa)
- **Inclusion Classes** – erityisryhmät tavallisissa kouluissa
- **KEDASY-keskukset**, jotka vastaavat arvioinnista ja tuen suunnittelusta

Kreikan vahvuuksia:

- uudet lait pyrkivät vahvistamaan inklusiota
- opettajille tarjotaan koulutuksia
- tukipalveluita kehitetään

Keskeiset haasteet:

- henkilöstövaje
- diagnoosiprosessien hitaus
- perheiden kuormitus

- koulurakennusten puutteet
- yhteistyön vähyys
- negatiiviset asenteet inklusiota kohtaan

Kreikan inklusio on **siirtymävaiheessa**: tavoitteet ovat selkeät, mutta käytännön toteutus on vielä haasteellinen.

8. Yhteenveto

Menetelmä	Tärkein idea	Sopii erityisesti
Co-Teaching	Kaksi opettajaa opettaa yhdessä	moninaiset ryhmät, tuen tarpeet, isot ryhmät
Storytelling	Oppiminen tarinoiden kautta	kielen oppiminen, tunteet, identiteetti, monikulttuurisuus
UDL	Esteetön ja joustava opetus kaikille	kaikki oppilaat, erityisesti heikompaa tukea tarvitsevat
Service-Learning	Oppiminen yhdistyy yhteiskunnalliseen palveluun	ryhmytyminen, osallisuus, projektityö

1. Raportin tavoite

Raportti kuvaa viiden Euroopan maan (Italia, Suomi, Hollanti, Espanja, Kreikka):

- inklusiivisen opetuksen käytäntöjä
- koulutusjärjestelmiä
- toimivia malleja
- haasteita
- kehittämistarpeita

Tavoitteena on löytää tapoja edistää **kaikkien oppilaiden osallistumista ja oppimista**.

EU 2. Mikä on inklusiivinen koulu?

Inklusiivinen koulu on paikka, jossa:

- jokaisella oppilaalla on oikeus oppia yhdessä muiden kanssa
- koulu ei muokkaa oppilasta → koulu muokkaa itseään oppilaan tarpeisiin
- oppilaan erilaisuus nähdään voimavarana

Inkluusio vaatii:

- joustavia opetusmenetelmiä
 - yhteistyötä opettajien välillä
 - tukea ja avustajia
 - hyvää oppilashuoltoa
 - toimivaa koulurakennusta
 - perheiden mukaan ottamista
-

3. Keskeiset erot maiden välillä

IT Italia

Vahva inklusiolaki, mutta käytännössä haasteita:

- resurssipula
- tukiopetuksen vaihtuvuus
- epätasaiset alueelliset erot

Silti Italia on historiallisesti johtava maa inklusion lainsäädännössä.

FI Suomi

Tasa-arvo, kolmiportainen tuki ja vahva oppilashuolto.

Haasteet:

- resurssit
- mielenterveys
- opettajien jaksaminen

Suomen järjestelmä on kokonaisuutena erittäin inklusiivinen.

NL Hollanti

Monimuotoisuus ja suorituspaineeet kasvavat.

Tarve kulttuurisiin taitoihin ja vuorovaikutukseen.

ES Espanja

UDL on vahva perusta.

Haasteina resurssit ja opettajien koulutus.

Service-Learning ja tukiluokat ovat vahvuus.

GR Kreikka

Inklusio kehittyy, mutta järjestelmä on yhä osittain eriyttävä.
Keskitetty hallinto hidastaa muutoksia.

4. Raportin neljä keskeistä inklusiomenetelmää

1. **Co-Teaching** → kaksi opettajaa yhdessä
2. **Storytelling** → oppiminen tarinoiden kautta
3. **UDL** → esteetön ja joustava opetus kaikille
4. **Service-Learning** → oppiminen + yhteisön palveleminen

Nämä menetelmät ovat keskeisiä ratkaisuja inklusion arjen vahvistamiseen.

5. Yleiset haasteet Euroopassa

- liian suuret luokkakoot
- opettajien koulutustarve
- resurssivaje
- yhteistyön puute
- tilojen esteellisyys
- palveluiden hajanaisuus
- oppilaiden monimuotoistuvat tarpeet
- mielenterveyden kuormitus

Kaikki maat painivat samojen ydinkysymysten kanssa.

6. Yhteinen suunta

Raportti korostaa, että inklusio ei ole:

- ✗ yksittäinen tukitoimi
- ✗ vain erityisopetusta
- ✗ projektin osa

Vaan:

- ✓ koko koulun kulttuuri
- ✓ joka päivä näkyvä pedagoginen valinta
- ✓ yhteinen vastuu

Kun koulu on aidosti inklusiivinen:

- oppiminen paranee
 - hyvinvointi vahvistuu
 - syrjäytyminen vähenee
 - opettajien työ helpottuu
 - yhteisö vahvistuu
-

